

Akademie věd České republiky

XLIX. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha 15. prosince 2016

Bod programu: 3

VOLBA KANDIDÁTA NA PŘEDSEDU AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY PRO FUNKČNÍ OBDOBÍ 2017–2021

I.
KANDIDÁT NA PŘEDSEDU AKADEMIE VĚD ČR
PRO FUNKČNÍ OBDOBÍ 2017–2021

V souladu se Stanovami Akademie věd ČR a Jednacím a volebním řádem Akademického sněmu AV ČR navrhla shromáždění výzkumných pracovníků pracovišť AV ČR ve stanoveném termínu do 14. října 2016 jediného kandidáta na funkci předsedy AV ČR pro funkční období 2017–2021. Je jím současná členka Akademické rady AV ČR prof. RNDr. Eva Zažímalová, CSc., která tímto kandiduje na první funkční období:

prof. RNDr. Eva Zažímalová, CSc. (nar. 1955)
Ústav experimentální botaniky AV ČR, v. v. i.

Navrhují: **Ústav experimentální botaniky AV ČR, v. v. i.**
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.
Astronomický ústav AV ČR, v. v. i.
Biofyzikální ústav AV ČR, v. v. i.
Biologické centrum AV ČR, v. v. i.
Biotechnologický ústav AV ČR, v. v. i.
Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.
Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.
Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i.
Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.
Historický ústav AV ČR, v. v. i.
Knihovna AV ČR, v. v. i.
Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.
Matematický ústav AV ČR, v. v. i.
Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i.
Orientální ústav AV ČR, v. v. i.
Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.
Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.
Ústav anorganické chemie AV ČR, v. v. i.
Ústav biologie obratlovců AV ČR, v. v. i.
Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i.
Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i.
Ústav experimentální medicíny AV ČR, v. v. i.
Ústav fotoniky a elektroniky AV ČR, v. v. i.
Ústav fyziky atmosféry AV ČR, v. v. i.
Ústav fyziky materiálů AV ČR, v. v. i.
Ústav geoniky AV ČR, v. v. i.
Ústav makromolekulární chemie AV ČR, v. v. i.
Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i.
Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
Ústav pro hydrodynamiku AV ČR, v. v. i.
Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.
Ústav přístrojové techniky AV ČR, v. v. i.
Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Ústav struktury a mechaniky hornin AV ČR, v. v. i.
Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.
Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR, v. v. i.

(celkem 40 navrhovatelů)

Charakteristika:

Narozena v roce 1955 v Praze. Vystudovala biochemii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Vědeckou hodnost CSc. získala v oboru biologie (fyziologie rostlin) v Ústavu experimentální botaniky ČSAV. Od roku 1983 pracuje jako vědecká pracovnice v Ústavu experimentální botaniky AV ČR, v. v. i. (dříve ČSAV, nyní Akademie věd České republiky, dále jen AV ČR). V letech 2001–2012 působila v rámci vedlejšího pracovního poměru na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Na základě předcházející dlouhodobé spolupráce je od roku 2012 zaměstnána na částečný pracovní úvazek také v Biologickém centru AV ČR, v. v. i.

Na Univerzitě Karlově se v roce 2004 habilitovala v oboru Anatomie a fyziologie rostlin a v roce 2013 byla na návrh Univerzity Karlovy jmenována profesorkou anatomie a fyziologie rostlin.

Od roku 2004 vede v Ústavu experimentální botaniky AV ČR, v. v. i., Laboratoř hormonálních regulací u rostlin. V letech 2003–2007 působila jako zástupkyně ředitelky Ústavu experimentální botaniky AV ČR, v. v. i., a v letech 2007–2012 zastávala funkci ředitelky tohoto ústavu. V roce 2012 byla členkou Rady instituce Biologického centra AV ČR, v. v. i. Od roku 2013 je členkou Akademické rady AV ČR, kde je mj. pověřena agendou hodnocení vědecké a odborné činnosti pracovišť AV ČR.

Eva Zažímalová se zabývá výzkumem fytohormonu auxinu – jeho metabolismem a molekulárními mechanismy jeho působení a transportu v rostlinných buňkách. Byla a je řešitelkou mnoha projektů tuzemských i zahraničních a podstatnou měrou se podílela na organizaci řady mezinárodních vědeckých symposií. Je autorkou nebo spoluautorkou více než 50 původních vědeckých prací publikovaných převážně v renomovaných mezinárodních odborných časopisech včetně *Science*, *Nature*, *Cell*, *PNAS* apod., editorkou monografií i autorkou kapitol v odborných monografiích. Její práce byly citovány podle WoS (bez autocitací) více než 2800x, h-index = 24.

Je členkou oborových rad doktorských studijních programů na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze a na Agronomické fakultě Mendelovy univerzity v Brně. Je též členkou Vědecké rady Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Vědecké rady Univerzity Palackého v Olomouci. Je členkou, resp. místopředsedkyní panelu 501 Grantové agentury České republiky. Opakovaně působí jako členka panelu Life Sciences pro FP7 – Marie Curie Fellowships a Horizon 2020 – Marie Skłodowska-Curie Individual Fellowships a jako členka panelu LS3 v Evropské výzkumné radě – ERC (Starting Grants). V letech 2011–2012 působila jako členka Koordinační rady expertů pro národní priority výzkumu České republiky (Priority 2030), ustavené Radou pro výzkum, vývoj a inovace, a v roce 2015 ji vicepremiér pro vědu jmenoval členkou Komise pro hodnocení výsledků výzkumných organizací a ukončených programů Rady pro výzkum, vývoj a inovace.

Programové prohlášení

Úvod

Po dobu svého působení v Ústavu experimentální botaniky AV ČR, v. v. i., a později také v Biologickém centru AV ČR, v. v. i., jsem poznala Akademii věd z pozice vědecké pracovnice, vedoucí vědeckého týmu a poté i jako ředitelka Ústavu experimentální botaniky AV ČR, v. v. i. Získala jsem tak zkušenost s odbornou činností a řízením pracoviště Akademie věd. Mé současné působení v Akademické radě AV ČR mi umožnilo získat zkušenost s vedením Akademie. V rámci svých agend jsem odpovědná mimo jiné i za hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť Akademie věd a seznámila jsem se tak detailně jak s činností jednotlivých pracovišť Akademie, tak i s organizační prací Kanceláře AV ČR. Díky spolupráci s kolegy z vysokých škol v České republice i s kolegy ze zahraničí jsem měla možnost poznat také management domácích a zahraničních univerzit i neuniverzitních vědeckých institucí. Domnívám se, že s ohledem na svoji dosavadní profesní kariéru, včetně výše zmíněných zkušeností s řídicí prací, mám předpoklady pro to, abych se ucházela o tak významnou a zodpovědnou pozici, jako je funkce předsedkyně Akademie věd České republiky. Pokud budu zvolena, ráda bych v této funkci zúročila jak své dosavadní zkušenosti, tak i své schopnosti.

Předkládám tedy toto programové prohlášení, v němž jsem se soustředila na oblasti, které pro další činnost Akademie věd České republiky a své případné působení ve funkci její předsedkyně pokládám za zásadní. Jejich výčet ovšem není zdaleka vyčerpávající. Pokud bych měla prioritní témata definovat klíčovými slovy, pak by zněla takto: *Podpora špičkového výzkumu; Společenství pracovišť AV ČR a jeho potenciál; Efektivní využívání vložených zdrojů; Prezentace a viditelnost Akademie směrem k veřejnosti i politické reprezentaci; Interní způsoby komunikace a spolupráce; Motivace budoucí generace pro práci ve vědě; Kultivace veřejného prostoru.*

V uplynulých letech – vzhledem k souběhu neúspěšné Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice z roku 2008 a ekonomické krize – prošla Akademie věd velmi složitým obdobím. Tuto situaci se Akademii věd pod vedením prof. Jiřího Drahoše podařilo úspěšně zvládnout a Akademie a její pracoviště nadále představují veřejnosti i politickou reprezentací respektovanou součást „společného prostoru“ vědy a výzkumu v České republice.

Překonat tuto nepříznivou situaci bylo možné zejména proto, že Akademie věd v posledních desetiletích vždy byla institucí vědecky produktivní a progresivní, a přitom tradiční, postavenou na demokratických základech. Jsem přesvědčena, že i přes dosažené výsledky a současný stav je nezbytné, aby instituce typu Akademie věd i nadále rychle a pružně reagovala na aktuální i očekávané změny ve vývoji vědy, poznání i společnosti. Musíme přitom usilovat nejen o produkci vynikajících výsledků, ale i o co nejširší základnu týmů schopných provádět špičkový výzkum na mezinárodní úrovni.

Hlavní pozornost je proto podle mého názoru třeba věnovat následujícím oblastem:

- *Vysoké úrovni vědy a výzkumu na pracovištích Akademie věd*

- *Efektivnímu využívání potenciálu společenství pracovišť Akademie věd*
- *Systematické prezentaci Akademie věd a výsledků vědy a výzkumu na národní a mezinárodní scéně*
- *Postavení Akademie věd ve společnosti a její roli při kultivování veřejného prostoru*

Vysoká úroveň vědy a výzkumu na pracovištích AV ČR

Akademie věd je neuniverzitní vědeckou institucí respektovanou jak v České republice, tak i v zahraničí. Jejím *hlavním posláním je špičkový výzkum a rozvoj vědy a poznání prostřednictvím jejích pracovišť*. Zásadními faktory pro zajištění špičkové kvality a efektivity výzkumu jsou vysoce kvalifikovaní lidé, odpovídající finanční zajištění a adekvátní legislativní prostředí, a to vše za *stabilních a předvídatelných podmínek*.

Akademie věd České republiky je současně organizační složkou státu s *vlastní kapitolou ve státním rozpočtu České republiky* (dále rozpočtová kapitola). Tuto formu ukotvení a financování AV ČR považují za zásadní – umožňuje totiž přímé řízení a financování pracovišť s ohledem na jejich výkon a podle aktuálních potřeb rozvoje jednotlivých vědních oborů. Toto postavení Akademie věd budu hájit při utváření vědní politiky, na jejímž formování se musí AV účinně podílet. To se týká mimo jiné i přípravy nového zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací (včetně případného ustavení tzv. Ministerstva pro výzkum a vývoj), jehož věcný záměr byl schválen vládou v srpnu letošního roku, nebo vypracování nového racionálního způsobu hodnocení vědeckých institucí s pozitivní formativní funkcí. V této věci je nezbytná úzká a aktivní spolupráce zejména s vysokými školami, státní a veřejnou správou a dalšími partnery v oblasti vědy a výzkumu, a to s vědomím, že při formování nové legislativy je třeba mít na zřeteli riziko omezování akademických svobod.

Počínaje rokem 2010 došlo k výraznému snížení prostředků v rozpočtové kapitole Akademie, které postupně vedlo k vnitřnímu zadlužení pracovišť. To se projevuje například dosud nedostatečnou obnovou přístrojového vybavení, nižší kompetitivností ve výběru lidských zdrojů z důvodu relativně nízkých mezd, problémy při udržení mladé vědecké generace na pracovištích apod. Současná ekonomická situace České republiky přitom již umožňuje vytvářet finanční podmínky pro stabilní a předvídatelný vývoj. K dosažení takového stavu je ovšem nezbytné zvýšit institucionální podporu a tím snížit podíl účelového financování. Účelové financování se bohužel stalo pro pracoviště Akademie věd životní nutností. Podíl institucionální podpory na celkových finančních prostředcích pracovišť AV ČR stále klesá. V roce 2007 činil podíl zdrojů Akademie věd z vlastní rozpočtové kapitoly na celkových prostředcích získaných ze státního rozpočtu 80 % a v roce 2015 poklesl na pouhých 41 %. Podle závěrů mezinárodního auditu (Závěrečná zpráva Mezinárodního auditu výzkumu, vývoje a inovací v ČR) a ze srovnání se zahraniční praxí by přitom měly institucionální prostředky tvořit minimálně 50 % a optimálně až 70 % zdrojů pro financování výzkumu. Jinak se výzkumné instituce potýkají s narůstajícími problémy a riziky, jako např. s nadřazováním ekonomických priorit nad prioritami vědeckými, omezením možností strategické orientace instituce i jednotlivých výzkumných směrů, fragmentací výzkumu, nárůstem mimovědeckých činností a administrativy, nestabilitou výzkumných týmů, odchodem významných vědeckých kapacit a dalšími. Tuto kritickou situaci je nezbytné neustále připomínat a objasňovat ji politické reprezentaci, s cílem zajistit

kontinuální růst rozpočtové kapitoly AV ČR. Za základní argumenty považují následující fakta:

- Nutnost kompenzace výše zmíněného **vnitřního zadlužení** pracovišť AV ČR.
- Zvýšení **efektivity výzkumné činnosti a stability výzkumných institucí**, což přímo souvisí s výší podílu institucionálních prostředků (tj. potřebujeme méně „honu za granty“, abychom získali více času na vlastní výzkumnou práci).
- **Špičková kvalita vědeckých výsledků** dosahovaných na pracovištích AV ČR, které jsou často „výkladní skříní“ výzkumu v České republice, což prokázalo i nedávné hodnocení výzkumné a odborné činnosti týmů a pracovišť AV ČR. Hodnocení ale také ukázalo, že mezi výsledky vědeckých týmů v Akademii existují zřetelné rozdíly a že při vhodné struktuře financování lze potenciál řady týmů využít mnohem lépe.
- Nutná **udržitelnost širokého spektra vědních oborů a infrastruktur**, které garantují pracoviště AV ČR a které by jinak zanikly nebo by byly provozovány za nesrovnatelně horších podmínek a tomu odpovídající nedostatečné úrovni.
- Potřeba zajištění **produkce vědeckých výsledků a udržitelného provozu nových center**, vybudovaných s podporou prostředků z tzv. strukturálních fondů EU (např. BIOCEV, ELI Beamlines, ALISI, CzechGlobe atd.) a **financování tzv. velkých výzkumných infrastruktur**. Jde o to, aby tato centra a tyto infrastruktury přinášely kvalitní vědecké výsledky, abychom byli schopni zajistit jejich udržitelný provoz, a to tak, aby současně nedošlo k omezení financování stávajících kvalitních pracovišť Akademie.

Akademie věd prošla v posledních deseti letech sérií velmi podstatných změn, a to i legislativních. Především jde o zákon o veřejných výzkumných institucích (v. v. i.) a z něj vyplývající jak zásadní změny v postavení a způsobu řízení institucí z hlediska organizačně-správního a personálního, tak i *podstatné změny ve vztahu zřizovatel (AV ČR jako organizační složka státu) a veřejná výzkumná instituce (pracoviště AV ČR s vlastní právní subjektivitou)*. Navíc na první polovinu roku 2017 připadne konec funkčního období takřka tří čtvrtin ředitelů pracovišť a většiny členů rad institucí i dozorčích rad. Za této situace je úkolem vedení Akademie intenzivněji spolupracovat se svými pracovišti tak, aby období nutných změn bylo překlenuto a aby byla zachována potřebná institucionální stabilita (včetně poskytování podpory informačního, organizačního i legislativního rázu). Cílem je ovšem nejen udržet institucionální kontinuitu, ale také otevřít pracoviště nastupující generaci vědeckého managementu.

Vysoce kvalifikovaní a pozitivně motivovaní vědečtí a odborní pracovníci jsou základem každé kvalitní výzkumné instituce. Získání a udržení mladé vědecké generace, posílení střední generace a zachování zkušených kmenových pracovníků by mělo být jedním z hlavních směrů mého působení ve funkci předsedkyně Akademie věd ve vztahu k pracovištím. Stejně tak nezbytná je spolupráce s orgány pracovišť na vytváření adekvátního a současně stimulujícího pracovního prostředí. Pro vědecký výkon týmů i jednotlivých pracovníků a pro členy orgánů pracovišť Akademie věd je důležitá mimo jiné i motivace. Primární motivací výzkumných pracovníků je zvědavost

a touha po poznání. Nicméně významnou pobídku v Akademii představují mj. různé *programy podporující vědeckou excelenci*, např. Praemium Academiae, Prémie Otto Wichterleho, PPLZ – Mzdová podpora postdoktorandů, MSM – podpora mezinárodní spolupráce začínajících pracovníků. Považuji za nezbytné zejména Premium Academiae, ale i další motivační programy rozvíjet a finančně posilovat.

Pro celou oblast vědy a výzkumu v České republice je nezbytná vysoká úspěšnost v získávání prestižních, především zahraničních grantů (např. grantů Evropské výzkumné rady – ERC). Zde je důležité zřízení kompetentního a efektivního projektového centra v Kanceláři AV ČR (případně ve spolupráci se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i. – SSČ a s Technologickým centrem), podporujícího žadatele a přípravu žádostí o tyto granty. Podle možností rozpočtové kapitoly AV ČR chci navrhnout financování kvalitních projektů, například těch, které z finančních důvodů nemohly být ze strany ERC a dalších mezinárodních institucí podpořeny, a to na základě výběru provedeného orgány Akademie věd. Zvláštní pozornost, a to i organizační, zasluhuje v rámci Kanceláře AV ČR také agenda a management projektů podporovaných tzv. strukturálními fondy EU.

Efektivní využívání potenciálu společenství pracovišť AV ČR

Zákon o veřejných výzkumných institucích vedl k posílení postavení ústavů Akademie, avšak zároveň i k určité institucionální izolovanosti. V řadě případů tím došlo k dílčímu omezení vědeckého, odborného i společenského potenciálu, kterým taková soustava pracovišť disponuje. Vedení Akademie věd tedy musí iniciovat nezbytné kroky vedoucí ke zvýšení informovanosti mezi jednotlivými pracovišti a týmy a k vyšší míře identifikace pracovišť s Akademií věd ČR jako s celkem. Budu prosazovat také posílení odborné, organizační a administrativní podpory ze strany Kanceláře AV ČR a Střediska společných činností AV ČR, v. v. i. (SSČ) i Knihovny AV ČR, v. v. i., jako infrastrukturních organizací. Myslím tím nejen vzájemné předávání informací, ale také formování vnitřní identity Akademie věd ČR založené na vzájemně výhodné součinnosti centra a pracovišť. Je tedy třeba výrazně posílit *kontakty vedení Akademie s řediteli i vedoucími vědeckých týmů* přímo na jejich pracovištích, a to formou pravidelných, formálních i neformálních setkání, seminářů apod., a *aktivně vyhledávat možné synergie* vzájemným předáváním informací.

Vhodnou a úspěšnou formu komunikace, a to i směrem k prostředí mimo Akademii věd, představuje platforma *Strategie AV21* předložená Akademickému sněmu předsedou AV ČR prof. Jiřím Drahošem a schválená v roce 2014. Tato platforma se stala nástrojem spolupráce mezi vědními obory, vědeckými týmy, jednotlivými pracovišti a výzkumnými institucemi a považuji za důležité do ní v dalším období zapojit větší měrou kolegy z vysokých škol, resortních výzkumných organizací i komerční subjekty. Strategie AV21 byla velmi příznivě přijata odbornou i politickou veřejností a jsem přesvědčená, že je potřeba ji i nadále organizačně a finančně podporovat.

Pro efektivitu vědecké práce a také pro racionální vedení Akademie věd je nezbytné *omezovat stále narůstající administrativní zátěž*, doléhající na pracoviště i na vědecké týmy. Mým cílem je tedy lépe a účinněji využívat potenciálu Kanceláře AV ČR a omezit zejména administrativní úkony na úrovni pracovišť. Jde o to lépe pracovat s informacemi, které byly orgány pracovišť do Kanceláře AV ČR již předány, a v rozumné míře využívat moderních elektronických a informačních nástrojů. Ob-

dobně je třeba přistupovat k *racionálnímu využívání infrastrukturních pracovišť* Akademie věd, a to jak SSČ, tak i Knihovny AV ČR, v. v. i., a je nutné lépe koordinovat komunikaci jednotlivých organizačních jednotek Kanceláře AV ČR a divizí SSČ s cílem dosažení skutečně efektivní spolupráce, využívající možných synergií a omezující redundanci činností. Cílem je tedy poskytovat vědeckým pracovištím Akademie kvalitnější servis a podporu.

Efektivní využití celkového potenciálu Akademie věd není možné bez vyvážené spolupráce s partnery v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, působícími mimo AV ČR.

Přirozeným partnerem Akademie věd a jejích pracovišť jsou nepochybně *vysoké školy*. Spolupráce mezi Akademií věd a vysokými školami vede k lepšímu využití vědeckého potenciálu, ale i ke zdravé konkurenci obou typů institucí, a je zpravidla velmi úspěšná (osvědčenými nástroji jsou např. společná pracoviště, rozšíření akreditací bakalářských, magisterských a především doktorských studijních programů na pracoviště Akademie, pedagogické aktivity pracovníků Akademie věd na vysokých školách apod.). Tuto spolupráci je třeba nadále rozvíjet, a to *jak na bázi rovnocennosti obou partnerů, tak v oboustranně výhodné podobě vzájemné podpory*.

V rámci spolupráce s vysokými školami představují velmi významnou agendu doktorské studijní programy. Nedávno přijatá novela vysokoškolského zákona zavedla tzv. „institucionální akreditaci“, s níž zatím pracoviště Akademie věd, ale ani vysoké školy nemají praktické zkušenosti. Je však velmi pravděpodobné, že tato nová forma akreditace bude vyžadovat uzavření dohod mezi jednotlivými vysokými školami, resp. fakultami, a jednotlivými ústavy Akademie věd o podmínkách účasti na studijních programech, včetně jejich finančního zajištění. Řada pracovišť Akademie věd se na výchově doktorandů dlouhodobě a výrazně podílí, a proto bude nezbytné, aby vedení Akademie jednání o těchto dohodách zaštitilo a s vysokými školami sjednalo např. rámcovou formu takových dohod.

Současně chci zdůraznit, že vysoké školy jsou nejdůležitějším partnerem Akademie také při aktivním spoluutváření vědní politiky v České republice. Toto partnerství je třeba dále rozvíjet, mj. také v úzké spolupráci mezi vedením AV ČR, Českou konferencí rektorů a Radou vysokých škol.

Dalším významným partnerem Akademie věd a jejích pracovišť jsou *resortní veřejné výzkumné instituce a komerční sféra*. I zde platí, že úspěšná spolupráce vede k efektivnějšímu využití potenciálu zúčastněných institucí. Také tento typ kooperace je třeba podporovat (např. na základě platformy Strategie AV21) – ovšem rovněž na *bázi rovnocennosti zúčastněných partnerů a jejich vzájemně výhodné spolupráce*. V tomto případě je nutnou podmínkou nastavení transparentních pravidel ochrany a využívání duševního vlastnictví. Základem je zde legislativní prostředí reagující pružně na vývoj ve vědě a technologiích, a to za situace, kdy výše investic do vědy a výzkumu ze strany komerčních subjektů je ve srovnání se zahraničím relativně nízká. Vedení AV ČR se tedy musí – nejlépe ve spolupráci s komerční sférou a s vysokými školami – na vytváření takového prostředí aktivně podílet.

Současná věda a výzkum probíhají v globálním rámci. Nezbytnou podmínkou špičkového výzkumu a jeho vysoké efektivity je široká a intenzivní *mezinárodní spolupráce*. Její těžiště spočívá v aktivitě vědeckých týmů a jednotlivých pracovišť Akademie. Vedení Akademie věd nabízí pracovištím řadu programů mezinárodní spolupráce.

Budu se ovšem zasazovat o to, aby byly podporovány vědecky efektivní programy, a nikoli tzv. „vědecká turistika“. Velmi významnou oblastí mezinárodní spolupráce je získávání zahraničních vědců pro pracoviště Akademie a podpora návratu výzkumných pracovníků ze zahraničních stáží. V Akademii věd pro takovou podporu již určité nástroje existují (např. Fellowship Jana Evangelisty Purkyně), ale jsem přesvědčena, že tyto nástroje musí být soustavně finančně posilovány.

Systematická prezentace Akademie věd ČR a výsledků vědy a výzkumu na národní a mezinárodní scéně

Existence vysokých škol je pro většinu občanů samozřejmá; to bohužel neplatí pro vědecké instituce neuniverzitního typu v České republice a situace je zčásti podobná i ve většině vyspělých zemí, snad s výjimkou Německa. Navzdory tomu patří takové instituce často k vědeckým špičkám a totéž lze říci i o postavení Akademie věd v České republice. Smysl její existence a existence jejích pracovišť jako institucí neuniverzitního typu je nezbytné veřejnosti stále vysvětlovat a jejich výsledky srozumitelně předkládat. Zjednodušeně lze říci, že pokud veřejnost chápe užitečnost takové instituce a její přínos hospodářství a kultuře, je nakloněna zajištění vhodných podmínek pro její činnost. Je třeba zdůraznit, že Akademie věd je z převážné části financována z veřejných národních zdrojů – *informovat veřejnost o dosažených výsledcích* je tedy její přirozenou povinností. To jí ostatně ukládá i zákon v souvislosti s pravidelným hodnocením vědeckých a dalších odborných aktivit. Z těchto důvodů je naprosto nezbytné prezentaci činnosti AV ČR a jejích pracovišť věnovat patřičnou pozornost.

Akademie věd v posledních letech přijala v oblasti své prezentace řadu opatření, která získala u veřejnosti pozitivní ohlas. Způsob informování o výsledcích vědy a výzkumu, včetně výsledků vlastních, však často trpí určitou živelností a nedostatečnou koordinací, a to v situaci, kdy prezentace výsledků odborné činnosti klade vysoké nároky, časové i jiné, na samotné vědecké pracovníky. Jsem přesvědčena, že tuto situaci je třeba urychleně změnit. Zde se nabízí řada opatření, např.:

- Vytvoření systému a nastavení procesů pro soustavnou prezentaci kvalitních výsledků – jejich aktivní vyhledávání tzv. „shora“, profesionální a koordinovaný způsob jejich prezentace (tiskové zprávy, pravidelné brífinky pro novináře, odpovídající webové stránky – organizované na úrovni Kanceláře AV ČR), podpora a školení pro příslušné pracovníky PR a popularizátory v jednotlivých ústavech apod.
- Koordinace spolupráce a nastavení způsobu komunikace „tiskových mluvčích“ Akademie věd a pracovišť, systematické nastavení podpory tak, aby se práce pracovišť a Kanceláře AV ČR nepřekrývala, ale vzájemně na sebe navazovala a doplňovala se. Cílem je, aby vědečtí pracovníci s prezentací svých výsledků „ztráceli“ co nejméně času a Akademie věd vystupovala navenek jako jednotná instituce.
- Systematická prezentace uznávaných vědeckých osobností a výsledků jejich práce, jakož i vědecky významných a společensky závažných projektů, a to vůči

politické reprezentaci i veřejnosti (viz např. již probíhající cyklus slavnostních přednášek AV ČR na Žofíně).

- Trvalá podpora – i finanční – popularizačních aktivit s využitím jak úspěšných, již zavedených nástrojů (Dny otevřených dveří, Týden vědy a techniky, Veletrh vědy, Akademický bulletin), tak i posílením důrazu na komunikační možnosti sociálních sítí.

Významným nástrojem prezentace výsledků AV ČR a jejích pracovišť vůči odborné veřejnosti, politické reprezentaci a komerčnímu sektoru se stala výše zmíněná platforma Strategie AV21. Tuto velmi úspěšnou formu prezentace Akademie věd a její činnosti, včetně rozšiřování spektra programů Strategie, bych ráda nadále podporovala a dále rozvíjela.

Postavení Akademie věd ČR ve společnosti a její role při kultivování veřejného prostoru

Akademie věd ČR je jednak organizační složkou státu a jednak společenstvím výzkumných pracovišť. Jako celek je významnou součástí „společného prostoru“ vědy a výzkumu v České republice. Výsledky vědecké a odborné činnosti pracovišť i činnost Akademie věd jako celku představují významný civilizační faktor pozitivně ovlivňující řadu veřejných politik a kvalitu života občanů České republiky. Přirozenou povinností renomovaných vědeckých pracovníků je vyjadřovat se aktivně k problémům současnosti. V těchto souvislostech se Akademie věd podílí také na formování národní identity a schopnosti státu vyrovnávat se s výzvami současného globalizovaného světa, a to mimo jiné i v rámci *Memoranda o stálé spolupráci AV ČR a Senátu PČR* a *Memoranda o vzájemné podpoře a spolupráci mezi Poslaneckou sněmovnou PČR a AV ČR*.

Tato role Akademie věd a jejích pracovišť směrem ke společnosti a občanům je nezastupitelná a je třeba ji trvale rozvíjet.

Závěr

Funkci předsedkyně Akademie věd ČR jsem připravena vykonávat podle svých nejlepších schopností, a to s rovným přístupem ke všem vědním oborům a oblastem věd v Akademii zastoupeným. Akademii věd mohu nabídnout své celoživotní zkušenosti s úspěšnou vědeckou prací a znalost managementu vědy na úrovni pracoviště i Akademické rady jakožto výkonného orgánu Akademie věd. Uvědomuji si, že vést Akademii věd znamená pracovat v týmu vysoce kvalifikovaných kolegů a kolegyň. Zde mohu nabídnout svoji schopnost v rámci takového týmu spolupracovat, vést jej a spojovat.

V Akademii věd jsem strávila mnoho hezkých let svého profesního života. Proto je pro mne inspirací myšlenka nositele Nobelovy ceny, lékaře a biochemika Thomase C. Südhofa, který na otázku týdeníku *Die Zeit*, „co by býval dělal jinak, kdyby...“, odpověděl takto (volný překlad): „Rád bych býval věděl, že součástí života s vědou má být také snaha přispět ke konkrétním změnám v provozu vědy, a v tom jsem měl udělat více!“

II. VYJÁDŘENÍ SEKCI AV ČR K NAVRŽENÉMU KANDIDÁTOVI

Podle čl. 56 odst. 2 písm. a) Stanov AV ČR a § 10 odst. 3 Jednacího a volebního řádu Akademického sněmu byl návrh kandidáta na funkci předsedy AV ČR spolu s podkladovými materiály o kandidátovi dán k vyjádření sekcím AV ČR. Sekce zaslaly tato stanoviska:

1. Sekce matematiky, fyziky a informatiky

Přítomní ředitelé pracovišť I. sekce se jednomyslně shodli, že návrh na kandidaturu prof. RNDr. Evy Zažímalové, CSc., na funkci předsedkyně Akademie věd ČR pro období 2017–2021 je velmi dobrý, a vyslovují mu plnou podporu; tuto podporu písemně vyjádřil i nepřítomný ředitel ASÚ prof. V. Karas. Dále konstatovali s politováním, že se mezi pracovníky AV ČR nenašlo více kvalitních kandidátů, a domnívají se, že k tomu mohl přispět i poněkud nešťastný postup, kdy shromáždění výzkumných pracovníků jednotlivých pracovišť navrhuje kandidáty na předsedu AV ČR, aniž by byl předem znám seznam osob vhodných a ochotných kandidovat.

2. Sekce aplikované fyziky

Shromáždění vyjádřilo podporu kandidatuře prof. RNDr. Evy Zažímalové, CSc., na funkci předsedkyně Akademie věd ČR.

3. Sekce věd o Zemi

Po krátké diskusi shromáždění sekce podpořilo kandidaturu prof. Evy Zažímalové na předsedkyni AV ČR.

4. Sekce chemických věd

Z diskuse ředitelů a předsedů rad chemických ústavů týkající se návrhu kandidátky na funkci předsedkyně Akademie věd ČR vyplynula jednoznačná podpora chemických ústavů kandidátce paní prof. RNDr. Evy Zažímalové, CSc.

5. Sekce biologických a lékařských věd

5. sekce Akademie plně podporuje kandidaturu paní prof. Zažímalové na místo předsedkyně AV ČR.

6. Sekce biologicko-ekologických věd

6. sekce podporuje návrh Ústavu experimentální botaniky AV ČR na kandidátku na předsedkyni AV ČR prof. E. Zažímalovou.

7. Sekce sociálně-ekonomických věd

Přítomní účastníci projednali vyjádření případné podpory ke kandidatuře na předsedu Akademie věd ČR s tím, že se shodli na tom, že v situaci, kdy je pouze jedna kandidátka, není nutné, aby sekce zaujala stanovisko k návrhu. K podpoře kandidatury se již samostatně vyjádřily jednotlivé ústavy na základě hlasování shromáždění vědeckých pracovníků na těchto pracovištích.

8. Sekce historických věd

Všichni přítomní na shromáždění 8. sekce podporují stanoviska pracovišť – kandidaturu prof. RNDr. Evy Zažímalové, CSc., na post předsedkyně AV ČR.

9. Sekce humanitních a filologických věd

Ústavy deváté sekce jednoznačně podporují kandidaturu profesorky Evy Zažímalové na předsedkyni AV ČR.

III.

NÁVRH NA UPŘESNĚNÍ PROCEDURY VOLBY KANDIDÁTA NA PŘEDSEDU AV ČR PRO FUNKČNÍ OBDOBÍ 2017–2021

Z Jednacího a volebního řádu Akademického sněmu vyplývají pro hlasování o návrhu na jmenování předsedy AV ČR tato pravidla:

1. Hlasování je platné, pokud se ho zúčastní alespoň nadpoloviční většina členů Sněmu (§ 3).
2. O návrhu na jmenování předsedy AV ČR se hlasuje tajně (§ 8 odst. 3).
3. Hlasování vykoná člen Sněmu tak, že na hlasovacím lístku proškrtné křížkem čtvereček před variantou vybranou z nabídky (analogicky podle § 12 odst. 1).
4. Hlasovací lístek je neplatný, pokud hlasující označí více než jednu variantu z nabídky. K jiným úpravám hlasovacího lístku se nepřihlíží. Prázdný hlasovací lístek je platný a znamená, že člen Sněmu se zdržel hlasování (analogicky podle § 12 odst. 2).
5. Každý odevzdaný platný hlasovací lístek představuje získaný hlas pro variantu z nabídky, která je na lístku označena (analogicky podle § 12 odst. 3).
6. Návrh na jmenování prof. RNDr. Evy Zažímalové, CSc., předsedkyně AV ČR pro funkční období 2017–2021 bude přijat, pokud pro něj bude hlasovat nadpoloviční většina přítomných členů Sněmu, přičemž za přítomné členy Sněmu jsou považováni ti, kteří jsou v okamžiku hlasování v sále a účastní se hlasování, tj. odevzdají hlasovací lístek (analogicky podle § 8 odst. 6 a § 12 odst. 4).

V případě, že Sněm přijme návrh na jmenování prof. Evy Zažímalové předsedkyně AV ČR pro funkční období 2017–2021, bude tento návrh postoupen v souladu se zákonem o AV ČR a Stanovami AV ČR vládě České republiky, aby návrh projednala a postoupila k provedení jmenování prezidentovi České republiky. Jmenování bude navrženo s účinností od 25. března 2017 tak, aby bezprostředně navazovalo na konec druhého funkčního období prof. Jiřího Drahoše.

V případě, že Sněm návrh na jmenování prof. Evy Zažímalové předsedkyně AV ČR pro funkční období 2017–2021 nepřijme, bude nutné celý proces navrhování kandidáta (kandidátů) na tuto funkci zopakovat.

Návrh usnesení Akademického sněmu

Akademický sněm

1. se ve smyslu čl. 14 písm. g) Stanov Akademie věd ČR usnesl tajným hlasováním na návrhu jmenovat předsedou/předsedkyní Akademie věd ČR pro funkční období 2017–2021 s účinností od 25. března 2017
2. ukládá Akademické radě AV ČR, aby v souladu se zákonem o Akademii věd ČR a Stanovami Akademie věd ČR učinila potřebná opatření ke jmenování předsedou/předsedkyní Akademie věd ČR pro funkční období 2017–2021.